

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут мистецтв
Кафедра естрадної музики

Роман Дзвінка

Тарас Дзвінка

ГАМИ ТА АРПЕДЖІО

для саксофона

Рівне
2018

УДК 780.643.2(075.8)

Д 43

Д 43 **Гами та арпеджіо для саксофона**: навчальний посібник / [упорядники Р. І. Дзвінка, Т. Р. Дзвінка]. – Рівне, 2018. – 64 с.

ISBN 978-617-7086-11-8

У навчально-методичному посібнику пропонується метод самостійної підготовки саксофоніста у роботі над гаммами, що забезпечить розвиток головних елементів техніки володіння інструментом: виконавське дихання, артикуляція, рухливість пальців.

Автори-упорядники, спираючись на досягнення музично-педагогічної освіти та власний педагогічний досвід, пропонують дидактичний матеріал широкому колу викладачів, учнів, студентів середніх та вищих музичних навчальних закладів, а також професійних музикантів.

Рецензенти:

Ярослав Сверлюк, доктор педагогічних наук,
професор, директор Інституту мистецтв РДГУ.

Богдан Столярчук, заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри музичного фольклору Інституту мистецтв РДГУ.

*Рекомендовано до друку
кафедрою естрадної музики
Інституту мистецтв РДГУ
(протокол № 1 від 30 січня 2018 р.)*

© Роман Дзвінка, 2018

© Тарас Дзвінка, 2018

Методичні вказівки

Гами і арпеджіо – універсальний вид технічних вправ у класичній музичній педагогіці. У традиційній методиці технічні вправи спрямовані на засвоєння основних типів рухів та підготовку музиканта до виконання художніх творів.

Вивчення гам – один з перших етапів формування майстерності майбутнього професійного музиканта. Правильне виконання гам покращує інтонацію звучання інструмента в різних регістрах. В процесі чіткого ритмічного виконання, покращується координація рухів виконавського апарату (дихання, губний апарат, рухливість пальців). Гами і арпеджіо є ефективним технічним матеріалом в інструментальному виконавстві.

Щоденні заняття над гами в спецкласі саксофона в музичних навчальних закладах (музучилища, ВНЗ) повинні тривати до 1 години. Упродовж тижня ретельно опрацьовується одна гама (30 хв.) та інші гами на вибір (30 хв.). Наступного тижня гама для ретельного опрацювання змінюється відповідно до плану самопідготовки.

Починати виконання гами слід у повільному темпі. Контролювати правильне звучання (звукоутворення та звуковедення) кожного звуку, який має бути однаково виразним і яскравим та виконаний однією атакою. Темп виконання кожної гами поступово збільшувати після здобуття певних виконавських навичок та засвоєння даної аплікатури.

Виконання гам на саксофоні в європейській школі: гра всіх видів штрихів, всіх можливих інтервалів, всіх видів обернень тощо. В процесі роботи над гамою, тризвуком, арпеджіо та відповідними септакордами (в мажорі – домінантсептакорд, в мінорі – септакорд VII ступеня) необхідно:

- слухати та контролювати себе під час виконання;
- намагатися робити якнайменше помилок;
- аналізувати свою роботу.

Приставаючи до роботи, необхідно поставити перед собою мету, визначити конкретні завдання, які мають бути виконані саме під час цього заняття. Лише за такої умови можна досягти позитивних результатів. Повсякденна робота музиканта-духовика – це активний творчий процес, який повинен забезпечити постійне професійне вдосконалення й перебування „у формі”. Технічні уміння і навички дозволяють економити сили і час в роботі над художнім репертуаром. Вміло використовуючи технічні уміння і навички виконавець ніби “дістає з полицки” необхідний йому технічний прийом і “вкладає” у виконуваний твір, пристосувавши до музичного контексту.

Основний зміст щоденних занять студента полягає не тільки в закріпленні досягнутого, а й у постійному творчому пошуку художніх інтерпретацій, засобів музичної виразності й різноманітних методів роботи. Це, у свою чергу, сприяє накопиченню досвіду професійної діяльності та є передумовою формування власного виконавського стилю.

Виконавець повинен завжди отримувати насолоду від роботи, захоплюватись музикою, яку він грає, та розуміти її значущість для професійного самовдосконалення.

Не втрачай свій шанс у житті бути успішним і займатись улюбленою справою!

C-dur

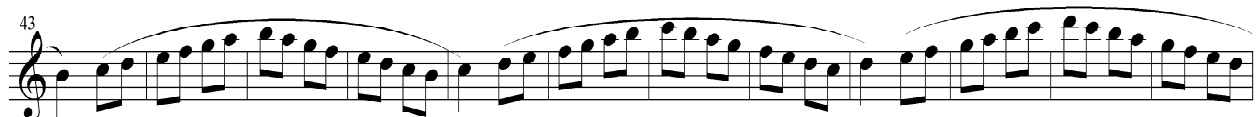

Виконання штрихів

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ 1

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

A-moll

Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

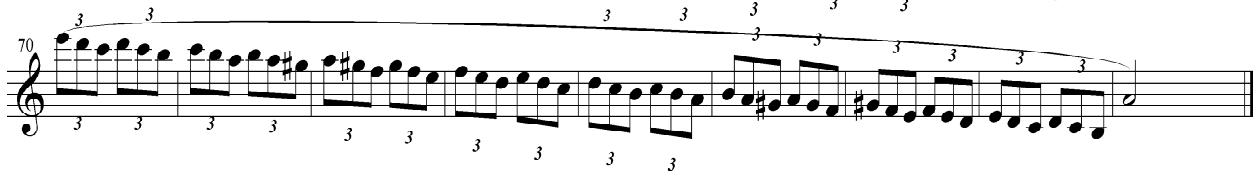

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

Musical notation for Variant III, measures 79-95. The piece is written in a single treble clef staff. It features a continuous melodic line with a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The key signature has one sharp (F#). The melody starts on a G4 and ends on a G4. There are several slurs and ties throughout the passage.

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

Musical notation for Variant IV, measures 96-104. The piece is written in a single treble clef staff. It features a continuous melodic line with a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The key signature has one sharp (F#). The melody starts on a G4 and ends on a G4. There are several slurs and ties throughout the passage.

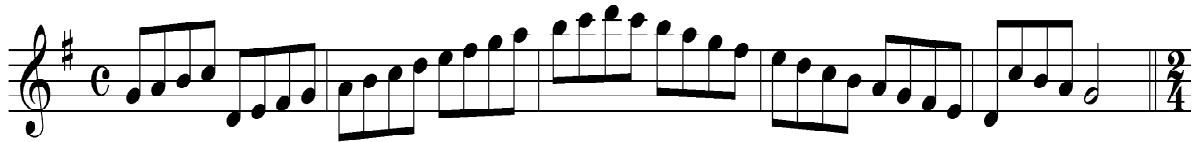
ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

Musical notation for Triad and Inversion, measures 105-125. The piece is written in a single treble clef staff. It features a continuous melodic line with a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The key signature has one sharp (F#). The melody starts on a G4 and ends on a G4. There are several slurs and ties throughout the passage. Triplet markings (3) are present under several groups of notes.

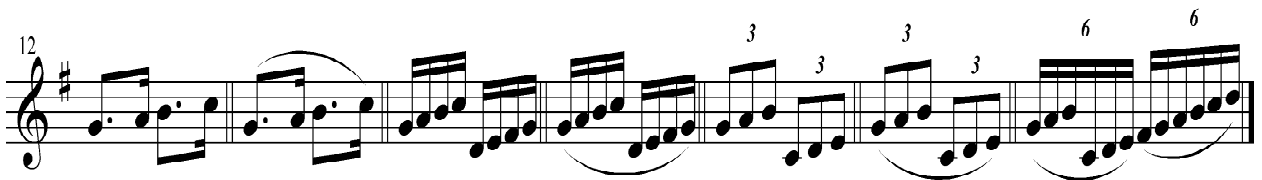
СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

Musical notation for Seventh Chord and Inversion, measures 126-142. The piece is written in a single treble clef staff. It features a continuous melodic line with a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The key signature has one sharp (F#). The melody starts on a G4 and ends on a G4. There are several slurs and ties throughout the passage.

G-dur

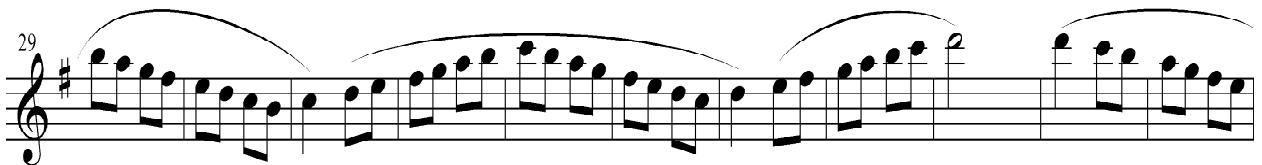
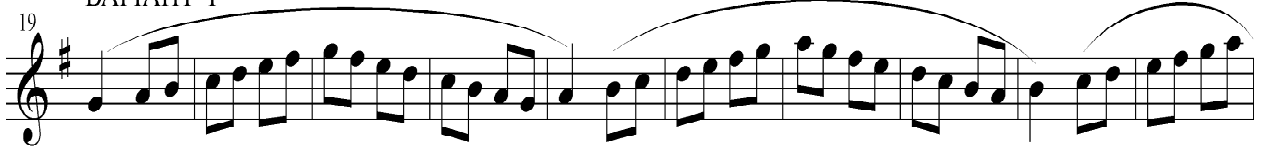

Виконання штрихів

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

E-moll

Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

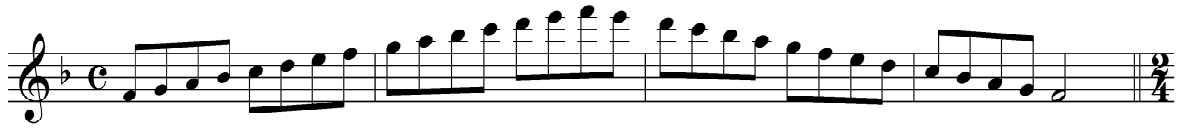
ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

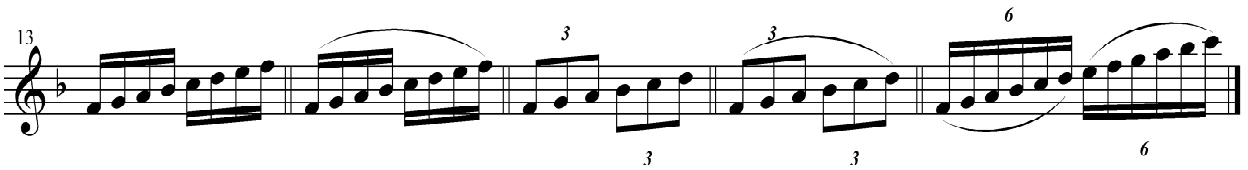

F-dur

Виконання штрихів

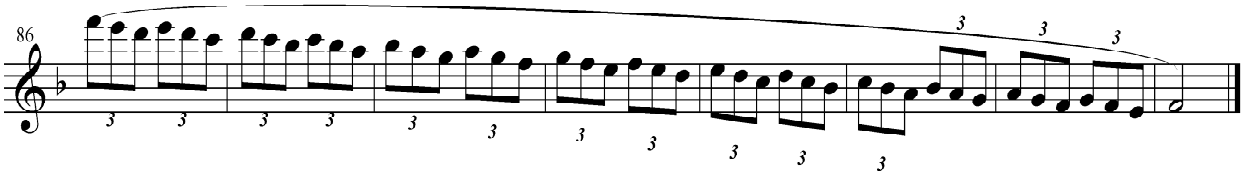
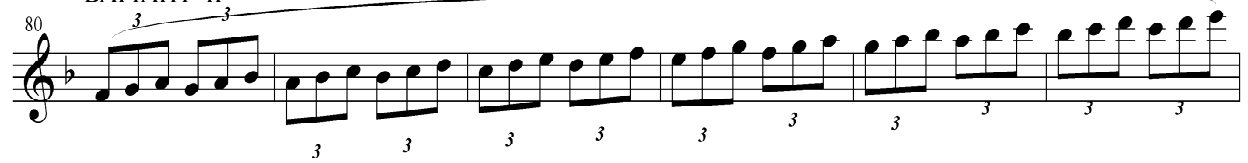

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

Musical notation for Variant III, measures 94-100. The piece is in a single system with two staves. The first staff starts at measure 94 and the second at measure 100. The music consists of a continuous sequence of eighth notes, with a slur over the entire passage.

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

Musical notation for Variant IV, measures 107-110. The piece is in a single system with two staves. The first staff starts at measure 107 and the second at measure 110. The music consists of a continuous sequence of eighth notes, with a slur over the entire passage.

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

Musical notation for Triad and Inversion, measures 114-127. The piece is in a single system with three staves. The first staff starts at measure 114 and the second at measure 121, and the third at measure 127. The music consists of a continuous sequence of eighth notes, with a slur over the entire passage. There are triplets marked with a '3' above the notes.

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

Musical notation for Dominant Seventh Chord and Inversion, measures 132-142. The piece is in a single system with three staves. The first staff starts at measure 132 and the second at measure 138, and the third at measure 142. The music consists of a continuous sequence of eighth notes, with a slur over the entire passage.

D-moll

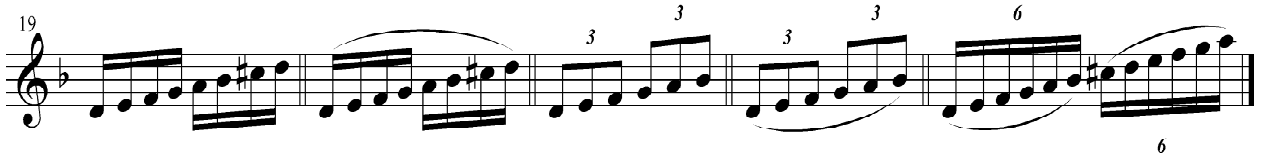
Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТ 1

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

102
110

ВАРІАНТ III

118
122
127

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

132
137

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

140
148
154

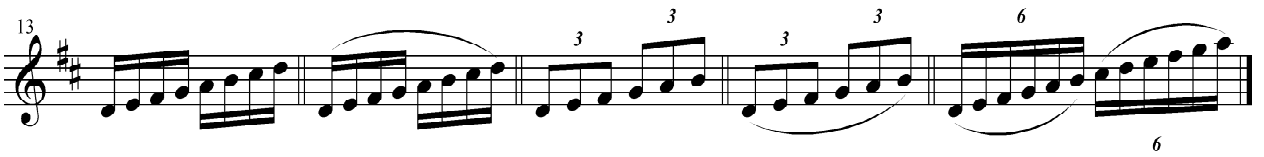
СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

159
166
170

D-dur

Виконання штрихів

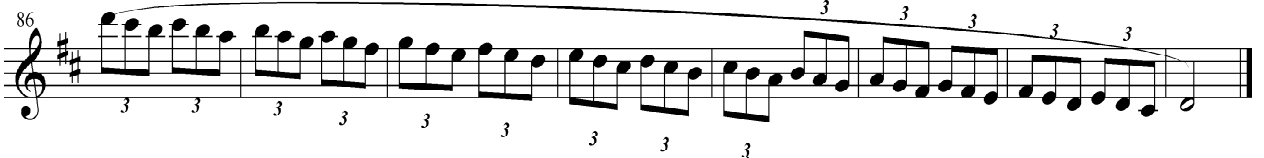
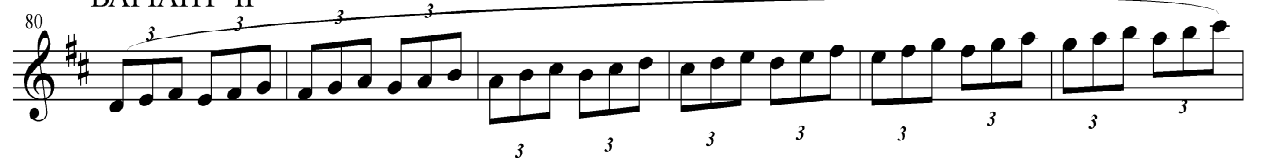

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

Musical notation for Variant III, measures 94-100. The piece is in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of two staves of music. The first staff starts at measure 94 and the second at measure 100. The music features a continuous eighth-note pattern with a melodic line above it, all under a long slur.

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

Musical notation for Variant IV, measures 107-110. The piece is in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of two staves of music. The first staff starts at measure 107 and the second at measure 110. The music features a continuous eighth-note pattern with a melodic line above it, all under a long slur.

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

Musical notation for Triad and Inversion, measures 114-126. The piece is in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of three staves of music. The first staff starts at measure 114 and the second at measure 121, and the third at measure 126. The music features a continuous eighth-note pattern with a melodic line above it, all under a long slur. There are triplets marked with a '3' above the notes.

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

Musical notation for Dominant Seventh Chord and Inversion, measures 130-141. The piece is in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of three staves of music. The first staff starts at measure 130 and the second at measure 137, and the third at measure 141. The music features a continuous eighth-note pattern with a melodic line above it, all under a long slur.

H-moll

Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

102
109

ВАРІАНТ III

118
123
128

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

133
137

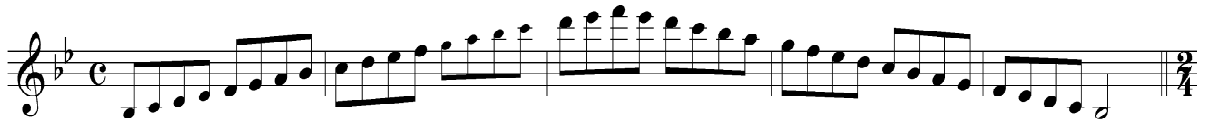
ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

141
148
154

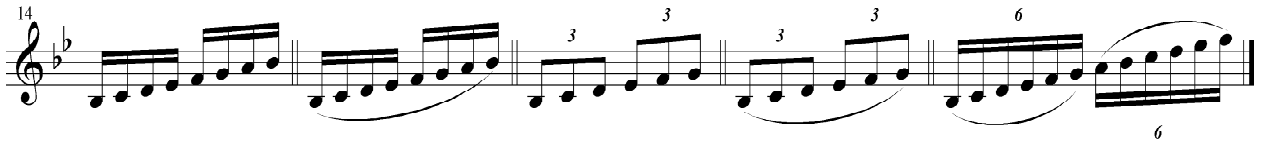
СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

159
166
170

B-dur

Виконання штрихів

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II

113

121

ВАРІАНТ III

130

138

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

147

ТРИЗВУК та обертання *Грати різними штрихами*

156

165

172

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обертання

178

185

189

G-moll

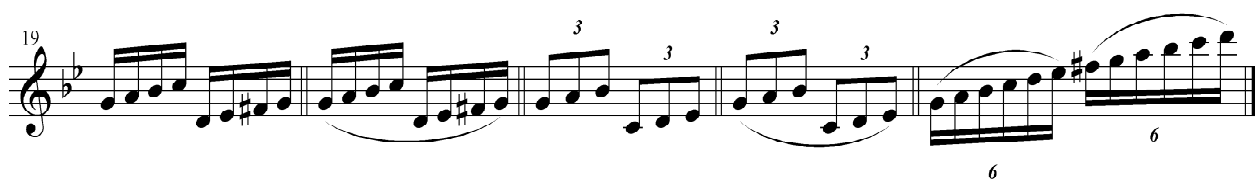
Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

Musical notation for Variant III, measures 76-82. The piece is in G minor (one flat) and 3/4 time. It features a continuous eighth-note pattern with various intervals, including thirds, fourths, and fifths, all under a single slur.

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

Musical notation for Variant IV, measures 89-93. The piece is in G minor (one flat) and 3/4 time. It features a continuous eighth-note pattern with intervals ranging from thirds to octaves, all under a single slur.

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

Musical notation for Triad and Inversion, measures 97-112. The piece is in G minor (one flat) and 3/4 time. It features a continuous eighth-note pattern with triplets and slurs, all under a single slur.

СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

Musical notation for Seventh Chord VII degree and Inversion, measures 118-128. The piece is in G minor (one flat) and 3/4 time. It features a continuous eighth-note pattern with slurs, all under a single slur.

A-dur

Виконання штрихів

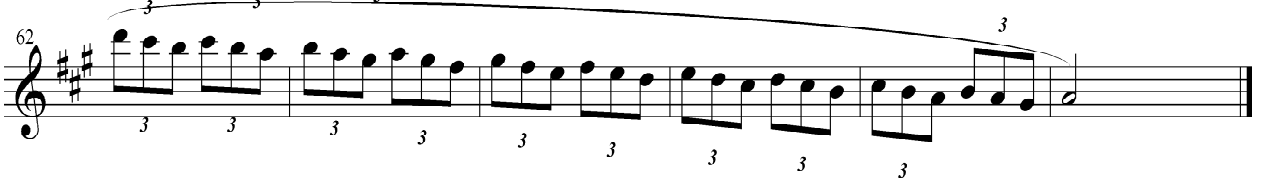

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II

68 **ВАРІАНТ III**

74

80

85 **ВАРІАНТ IV** *Грати у різних варіантах від терції до октави*

89

94 **ТРИЗВУК та обернення** *Грати різними штрихами*

102

109

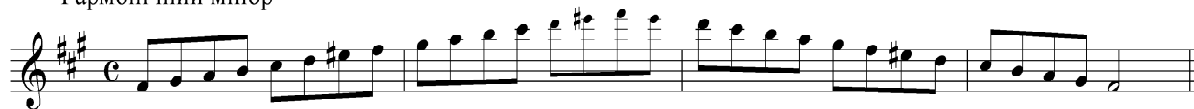
115 **ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення**

121

124

Fis-moll

Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТ 1

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

Es-dur

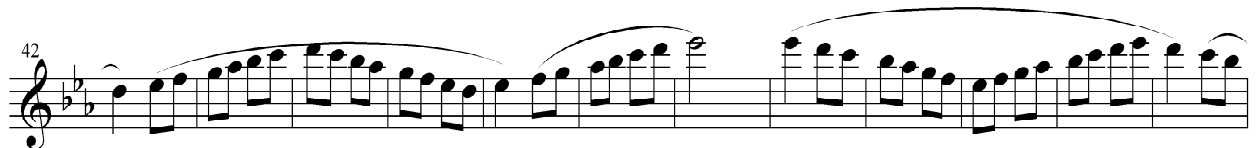

Виконання штрихів

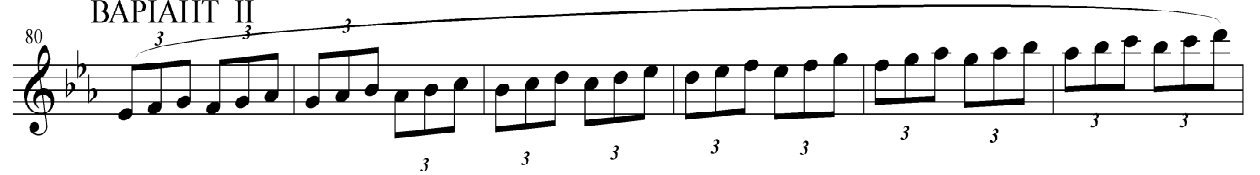

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

94

100

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

107

110

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

114

121

126

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

130

137

141

C-moll

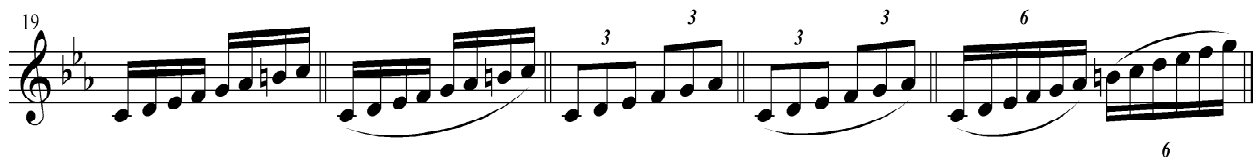
Гармонічний мінор

6 Мелодичний мінор

11 Виконання штрихів

24 ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

102 **ВАРІАНТ II**

109

118 **ВАРІАНТ III**

123

128

133 **ВАРІАНТ IV** *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

137

141 **ТРИЗВУК та обернення** *Грати різними штрихами*

148

155

160 **СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення**

167

171

E-dur

Виконання штрихів

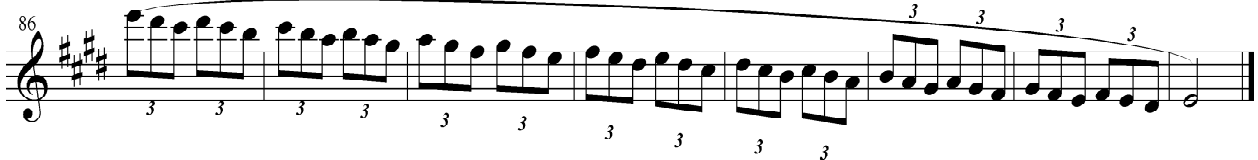

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

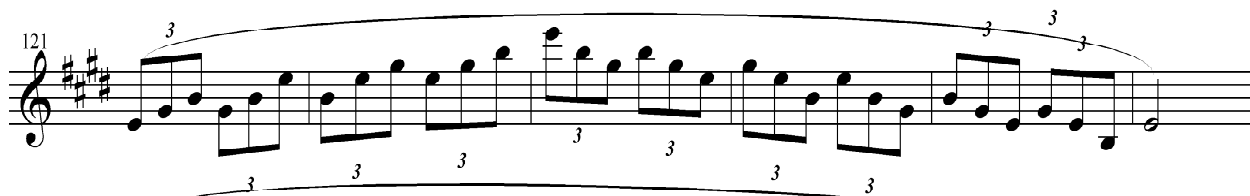
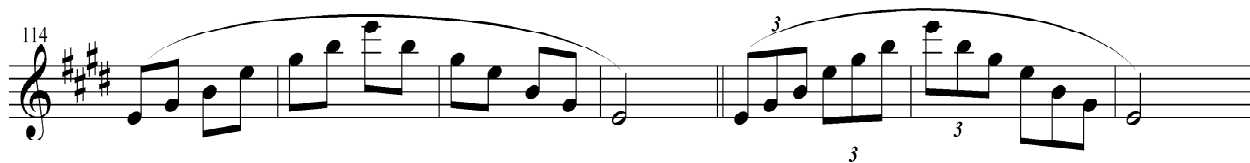
ВАРІАНТ III

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

Cis-moll

Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

102 **ВАРІАНТ II**

118 **ВАРІАНТ III**

133 **ВАРІАНТ IV** *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

137

141 **ТРИЗВУК та обернення** *Грати різними штрихами*

154

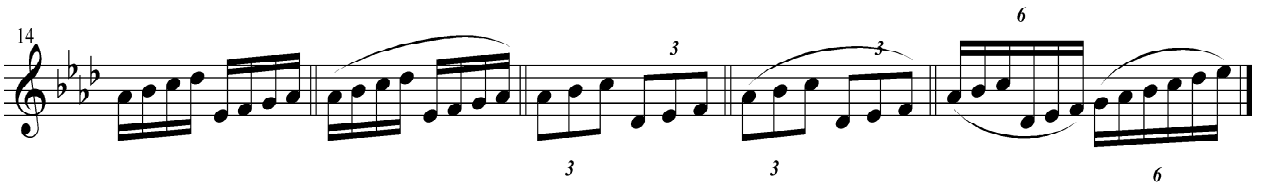
159 **СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення**

As-dur

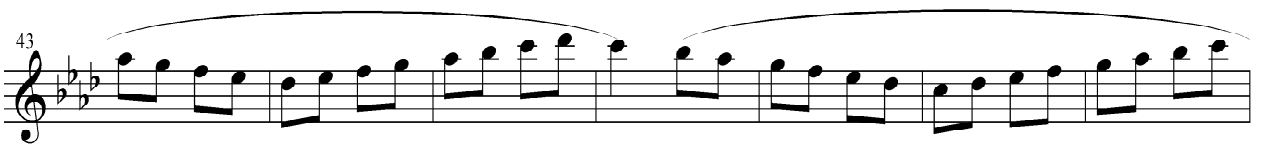

Виконання штрихів

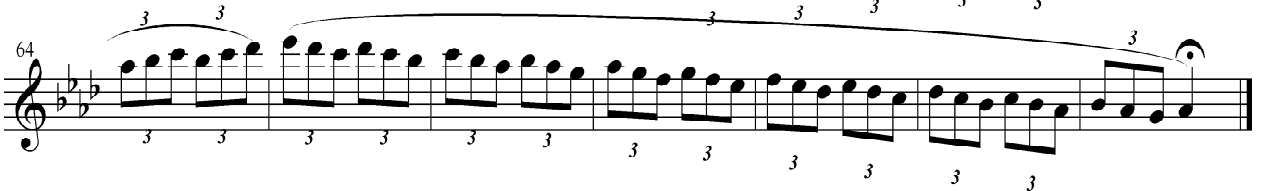
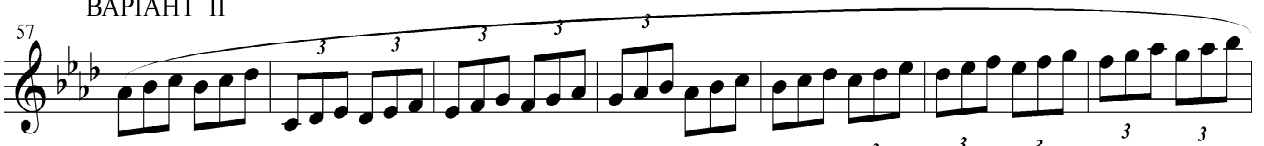

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II

71 ВАРІАНТ III

79

88 ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

92

97 ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

105

112

118 ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

124

127

F-moll

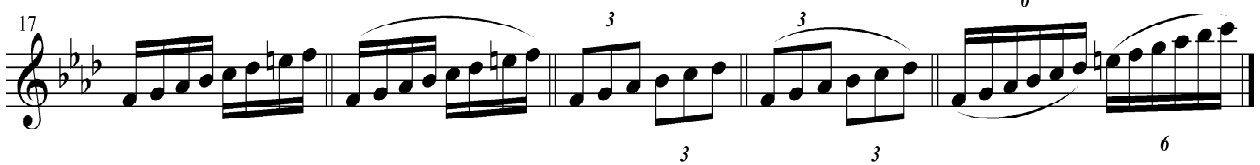
Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II₃

84

90

ВАРІАНТ III

98

102

106

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

111

115

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

118

125

130

СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

134

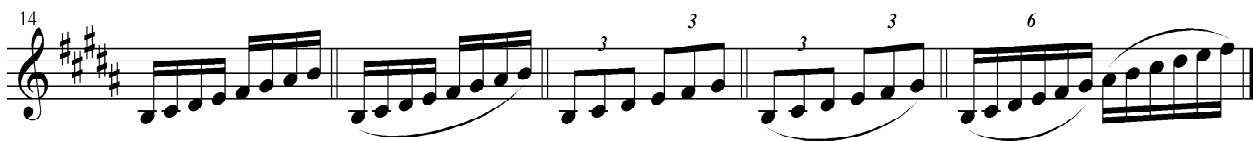
140

143

H-dur

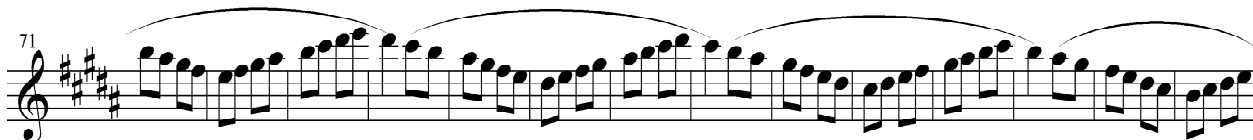
Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

6

113 ВАРІАНТ II

121

130 ВАРІАНТ III

138

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

147

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

156

165

172

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

178

185

189

Gis-moll

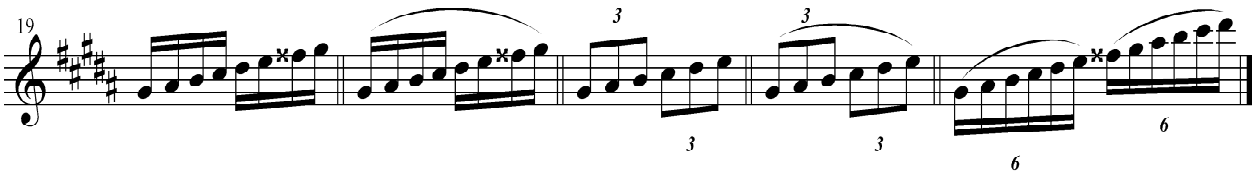
Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

Two staves of musical notation for Variant III. The first staff contains measures 80-87, and the second staff contains measures 88-96. The music is in a treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It features a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with some notes marked with an 'x'.

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

Two staves of musical notation for Variant IV. The first staff contains measures 97-100, and the second staff contains measures 101-104. The music is in a treble clef with a key signature of three sharps. It features a melodic line with various intervals, some marked with an 'x'.

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

Three staves of musical notation for Triad and Inversion. The first staff contains measures 105-112, the second staff contains measures 113-118, and the third staff contains measures 119-124. The music is in a treble clef with a key signature of three sharps. It features a melodic line with triplets and various articulations.

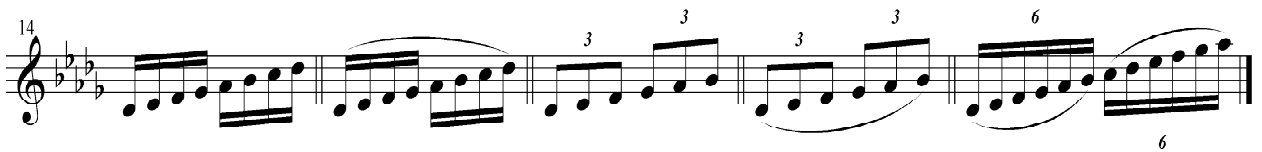
СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

Three staves of musical notation for Seventh Chord VII degree and Inversion. The first staff contains measures 125-131, the second staff contains measures 132-135, and the third staff contains measures 136-142. The music is in a treble clef with a key signature of three sharps. It features a melodic line with various intervals and articulations.

Des-dur

Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

97 104

ВАРІАНТ III

112 119

ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

125 129

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

133 140 146

ДОМІНАНТ СЕПТАКОРД та обернення

151 158 162

B-moll

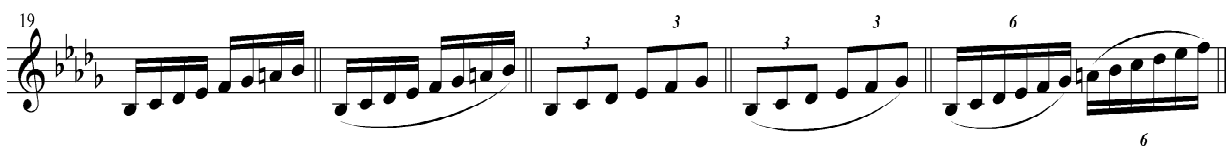
Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

118

127

ВАРІАНТ III

135

142

ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

151

154

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

160

169

176

СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

182

190

194

Fis-dur

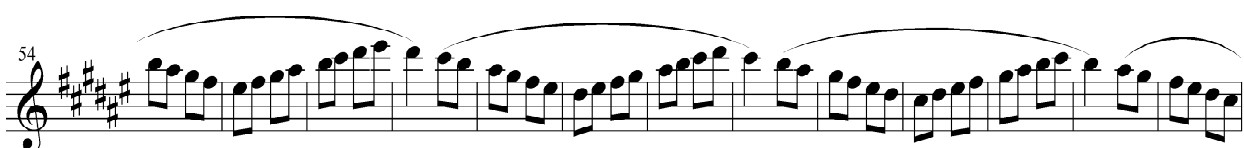
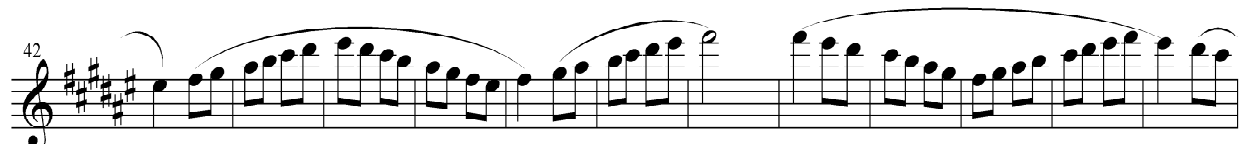

Виконання штрихів

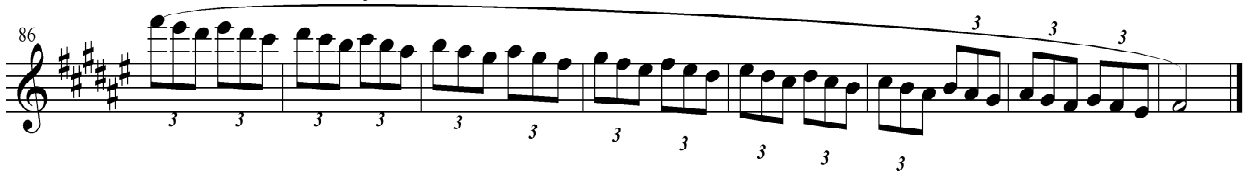

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II

Dis-moll

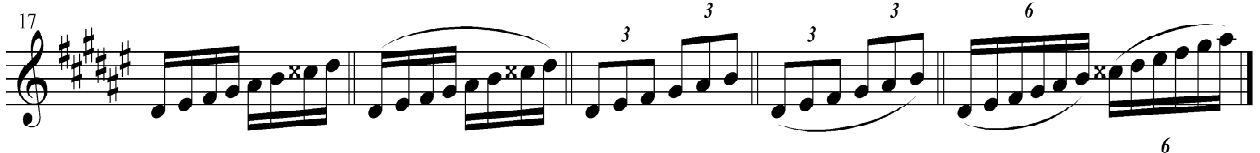
Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

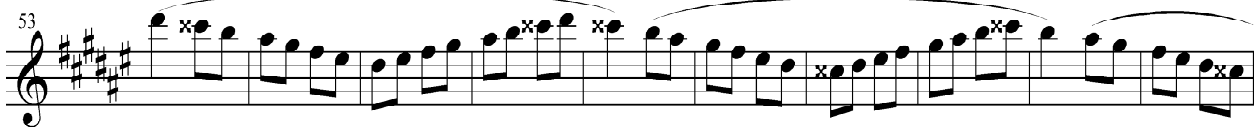

Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

84 **ВАРІАНТ II**

90

98 **ВАРІАНТ III**

102

106

ВАРІАНТ IV *Грати у різних інтервалах від терції до октави*

111

115

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

118

125

130

СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

134

141

144

Ges-dur

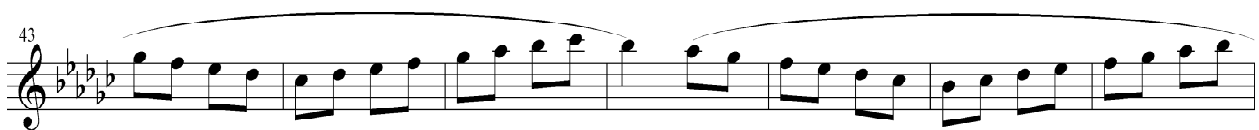

Виконання штрихів

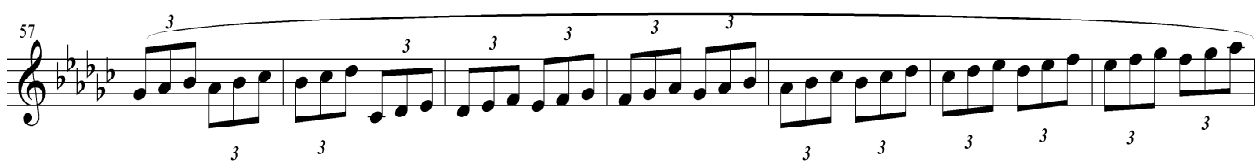

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

71

78

ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

86

90

ТРИЗВУК та обертання *Грати різними штрихами*

95

103

110

ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обертання

116

123

126

Es-moll

Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

84 **ВАРІАНТ II**

90

97 **ВАРІАНТ III**

103

109 **ВАРІАНТ IV** *Грати у різних варіантах від терції до октави*

112

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

116

123

128

СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

132

139

142

Cis-dur

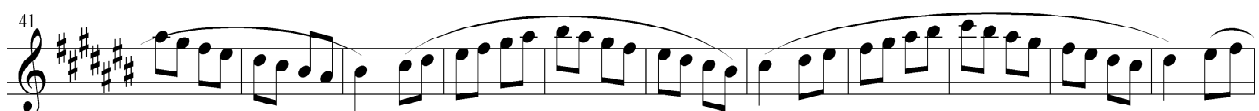

Виконання штрихів

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ 1

97 ВАРІАНТ II

104

113 ВАРІАНТ III

119

126 ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

130

134 ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

141

147

152 ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

159

163

Ais-moll

Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

Виконання штрихів

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

118 **ВАРІАНТ II**

127

135 **ВАРІАНТ III**

142

ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

151

154

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

160

169

176

СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

182

189

194

Ces-dur

Виконання штрихів

ВАРІАНТ 1

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

113 ВАРІАНТ II

122

131 ВАРІАНТ III

138

146 ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

150

155 ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

163

170

176 ДОМІНАНТСЕПТАКОРД та обернення

183

187

As-moll

Гармонічний мінор

Мелодичний мінор

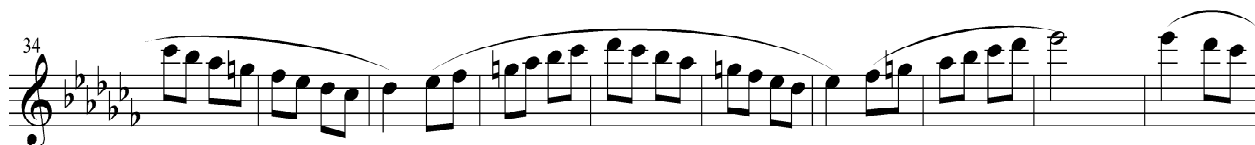

Виконання штрихів

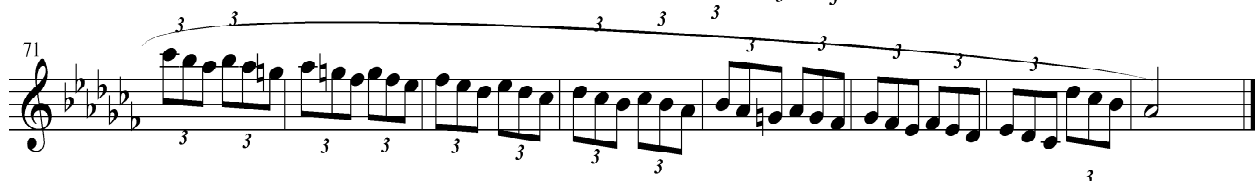

ВАРІАНТИ ВИКОНАННЯ ГАМИ

ВАРІАНТ I

ВАРІАНТ II

ВАРІАНТ III

79

86

ВАРІАНТ IV *Грати у різних варіантах від терції до октави*

95

98

ТРИЗВУК та обернення *Грати різними штрихами*

104

112

119

СЕПТАКОРД VII ступеня та обернення

125

131

135

Навчальне видання

Роман Іванович Дзвінка
Тарас Романович Дзвінка

Гами та арпеджіо для саксофона

Навчальний посібник

Комп'ютерний набір – Р.І. Дзвінка, Т.Р. Дзвінка
Комп'ютерна верстка – Т.Р. Дзвінка
Літературний редактор – Н.М. Гавриш

Здано до набору 01.10.2017. Підписано до друку 31.01.2018.
Формат 84x108 1 / 16. Папір офсетний.
Друк лазерний. Гарнітура Таhoma. Умовн. др. арк 7.
Тираж 100 прим.

Віддруковано "РІД" (Дзвінка Р.І.)
м. Рівне, вул. Руська, 27/27
тел.: (050) 233-52-27, (097) 160-38-99
e-mail: roman_dzvinka@ukr.net